

Det väsentliga i valet

Den mest roande reflexionen till valet har sannolikt gjorts av Svenska Dagbladet. Med ledsnad fastställer tidningen att socialdemokratin bottenskrapat sina väljartillgångar, och med ovilja påstår den att detta beror på en del folkpartitidningars "hetsiga" propaganda. Bakom denna tanke ligger en tydlig belåtenhet med den egna insatsen. Man har inte egat väljarna för mycket, det är inte högern som drivit fram regeringspartiets reserver; bästa beviset är ju att den inte ens lyckats mobilisera sina egna stamtrupper. Tidningen är att lyckönska till sitt goda samvete, som efter denna prestation måste anses fastare än den svenska graniten.

Den barnsliga tanken berör emellertid en väsentlig sak. Vid ett vida högre valdeltagande än som någonsin förr förelegat i Sverige har socialismen rönt en bestämd, om än inte avgörande motgång. Före valet skulle säkerligen de allra flesta kännare av valstatistiken utan tvekan ha påstått att en röstfrekvens på 82 procent måste medföra en överlägsen seger för regeringspartiet. En fram-marsch för de icke socialistiska

partierna kunde, så resonerade man, ske blott under förutsättning av ett lågt valdeltagande; hemmasittarna inom de folkgrupper vilkas flertal brukar rösta socialistiskt skulle spela oppositionen segern i händerna. Med tanke på tidigare erfarenheter var denna synpunkt naturlig. De största reserverna har, såsom de socialistiska valmakarna ofta betonat, funnits inom de grupper i vilka dessa personer sett sitt givna klientel.

Att dessa spekulationer på en seger genom likgiltighet slagit fel är ur en synpunkt beklagligt: en misslyckad regering stannar. Ur andra synpunkter är vad som skett tilltalande. Ett alltför högt valdeltagande är visserligen farligt såsom bevis på extrema motsättningar, men denna situation föreligger inte; i Sverige har röstfrekvensen hittills varit anmärkningsvärt låg — och den går icke heller nu över genomsnittet för europeiska demokratier. Ett starkt politiskt intresse har hittills av alla ansetts eftersträvansvärt, och det är onekligen något föga smakligt över tanken att slöheten skall vara det fria samhällets barriär. I och för sig är det glädjande att det svenska folket företer samma politiska aktivitet som låt oss säga Schweiz, Holland och England, och att alla socialgrupper deltar i valen i ungefär samma proportion.

Men därjämte visar det skeddade att den absurda, från marxismen hämtade föreställningen om avgränsade sociala klasser och dessa klassers bundenhet vid bestämda politiska åskådningar håller på att bryta samman. Och med dess sammanbrott bör följa inte blott ett undanskjutande av de doktrinära socialiseringsplaner som sedan årtionden förgiftat debatten och snedvridit handlandet, utan också en utjämning — ett nedbrytande av föräldrade skrankor och uppkomsten av

en okonstlad jämlikhetskänsla.

Det klasstänkande som ännu står kvar är knutet vid det gamla motsatsparet, företagare — arbetare. Så länge man med Marx trodde att samhället huvudsakligen skulle komma att bestå av rika fabriksägare och fattiga fabriksarbetare var detta klasstänkande förstället. Numera är det så falskt, så erkänt och bevisligt falskt, att dess kvardröjande framstår som ett bevis på de sociala vidskepelseernas seghet. Hur kan man fortsätta att sprida legenden att det skulle finnas någon naturnödvändig politisk motsättning mellan företagare, anställda och arbetare då det stora flertalet medborgare står på ungefär samma inkomstnivå

och för ökat välstånd är beroende av samma betingelser? Själva orden arbetare och arbetarklass är fördommande, agitationsord ägnade att skapa falska föreställningar.

Med klasstänkandets försvinnande bör det bli klart för alla att de stora frågorna måste fritt prövas av envar, att yrket eller samhällsställningen inte ger någon säker vägledning. Om — för att ta det viktigaste exemplet — socialiseringen kan bevisas medföra ökat välstånd under bevarande av friheten, så är socialisering önskvärd ur allas vår synpunkt — med undantag för ett litet fåtal rika, som inte bör ha något bestämmande inflytande. Om åter socialisering visas innebära förstörelse för både frihet och välstånd, så ligger det i allas intresse att bekämpa den — med undantag för ett fåtal förmyndarnämnskor och byråkrater, som vi bör akta oss för. Inbillningen att en stor samhällsgrupp har nytta av det som skadar en annan måste utrotas. Utjämningen har nått tillräckligt långt för att vi alla skall inse att vi seglar i samma båt, att vi i de väsentliga punkterna har samma intresse.